

MATULIONIS POVILAS

Lietuvos miškininkystės mokslų pradininkas, profesorius **Povilas Matulionis** gimė 1860 m. rugsėjo 5 d. Kupiškyje. Mokėsi Kupiškio pradžios mokykloje ir Daugpilio realinėje gimnazijoje. Baigęs gimnaziją, 1882 m. įstojo Žemaičių kunigų seminariją, tačiau jos nebaigė. 1885–1889 m. mokėsi Peterburgo miškų institute, kurį baigęs dirbo Pskovo (Rusija) gubernijoje, tvarkė Suomijos miškus. 1894–1898 m. – miškų taksatorius Lietuvoje (Kursėnuose, Rumšiškėse, Karmėlavoje), 1989–1906 m. – Vilniaus ir Kauno gubernijų miškotvarkos revizorius, vyresnysis taksatorius. Gyvendamas Lietuvoje dalyvavo Vilniaus lietuvių švietėjiškoje ir kultūrinėje veikloje: buvo vienas iš Lietuvių savitarpio pašalpos draugijos, dviklasės lietuviškos mokyklos steigimo organizatorių, pirmasis lietuviškų vaidinimų režisierius. 1906 m. išvyko į Rusiją, dirbo Oloneco gubernijos miškų administracijos ekspertu, 1910–1908 m. su šeima gyveno Smolenske ir tvarkė septynių Rusijos gubernijų miškus. 1918 m. rudenį P. Matulionis grįžo į Nepriklausomą Lietuvą ir aktyviai dalyvavo jaunos valstybės gyvenime. 1918–1921 m. – Lietuvos Žemės ūkio ir valstybės turtų ministerijos Miškų skyriaus vedėjas, Miškų departamento direktorius, viceministras. 1919 m. laikinai ėjo Žemės ūkio ministro pareigas. Dirbo mokslinį darbą: 1921–1924 m. – Dotnuvos aukštesniosios žemės ūkio mokyklos dėstytojas, 1923–1924 m. – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Miškininkystės katedros vedėjas, nuo 1923 m. – profesorius. P. Matulionis – pirmasis Dotnuvos žemės ūkio akademijos rektorius (1924–1928 m.). Parengė ir išleido mokslinius veikalą „Žolynas“ (1906), kuriame suregistruota 3000 augalų lietuviškų pavadinimų, „Lietuvos kalnuotumo ir nuotakumo žemėlapi“ (1922), laikraštyje „Vienybė lietuvininkų“ (JAV), išspausdino apybraižą „Kupiškis ir kupiškėnai“ (1891). Parašė eilėraščių, kurie išspausdinti laikraščiuose ir knygelėje „Margumynai“ (1888), pjesę „Laimė iš svetur“ (1901). Už savo profesinę veiklą nusipelnė įvairių šalių apdovanojimų: 1913–1917 m. už tarnybą Rusijoje apdovanotas šv. Stanislavo (II ir III laipsnių), šv. Anos (II ir III laipsnių) ordinais, 1927 m. – Latvijos Respublikos Trijų Žvaigždžių ordinu, 1928 m. – Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordinu ir Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečio medaliu. 1929–1932 m. gyveno Kupiškyje, o sveikatai pablogėjus – pas dukrą Mariją Janavičienė Aleksandrijoje (Šiaulių r.). Mirė 1932 m. kovo 15 d., palaidotas Aleksandrijoje, Janavičių šeimos kapinėse. P. Matulionio atminimas įamžintas jo gimtajame Kupiškyje: gatvė, kurioje gyveno profesorius, pavadinta Povilo Matulionio vardu, gimtajame name 1990 m. įkurtas muziejus, Kupiškio II vidurinei mokyklai 1996 m. suteiktas Povilo Matulionio vardas, 2000 m. išleista knyga „Nepažįstamas Povilas Matulionis“ (sudarytoja Lina Matiukaitė).